

I det senaste numret av Lidens Tidning berättades om bakgrunden och något om livet kring Brudsjön. Materialet till artikeln hade hämtats ur en ny skrift med titeln "Brudsjön – Lidenbygdens Pärla" av Sven Söderqvist och Göran Säll, 2004. Skriften kostar 60:- (inkl. moms) och kan köpas genom Göran Säll, tel. 060 – 61 25 22. Här följer nu den andra och avslutande delen.

"Ysta sjön" del 2

- vardagslivet runt Brudsjön

Flottning från Brudsjön till Indalsälven

År 1836 erhåller Oxsjö sågverk rättigheter att längs Kvarnån uppföra en flottningsränna samt nödiga byggnader för flottläggning. I utbyte får Dacke byamän rätt att bedriva mulbete och uppföra fäbodrar vid Vålåsen. Brudsjön var under hela flottningsepoken slutmålet för det vinteravverkade virket från sjösystemen Nordansjön, Skålsjön, Vallsjön och Oxsjön med tillflöden. Virkesmängden var enorm.

Hundratals hästar från hela östra Medelpad skötte transporten från skogen och fram till flottleden.

Från Brudsjön flottades virket i en två kilometer lång timmerränna ner till Indalsälven vid Sillresåg. Det tog knappt två minuter för virket att färdas ner till älven. Där nere fanns även den första telefonen. Den omnämns i ett protokoll från 1894. Telefonen sparade in ett flertal flaggvakter som annars var utposterade efter sträckan mellan Brudsjön och Indalsälven. Flottningen från Brudsjön upphörde i början av 1960-talet.

Sågverk

"Ysta sjön" fanns Brudsjösågen, verksam i femtio år från 1922 till 1972. Brudsjösågen blev tillsammans med skogen en inkomstkälla för ar-

Brudsjösågen i verksamhet 1922-72.

Ol-Ersa på väg till Dacke Tullkvarn med något smide.

betarna "Ysta sjön". Den 11 juli 1921 upprättas en teckningslista med avsikt att bilda ett aktiebolag, förslagsvis kallat "Brudsjö Träförädlingsaktiebolag". Ändamålet var att uppföra en såg och driva sågverksrörelse och annan därtill hörande verksamhet. Aktiekapitalet föreslogs till lägst 40 000 och högst 120 000 kronor. Av inventarieboken framgick att man byggt ett ramverk med klyvsåg och hyvel. Hela anläggningen drevs med elektrisk motor. Med andra ord hade man efter dåtidens förhållanden byggt ett modernt sågverk. Timmermagasin hade man i Brudsjön. Timmerstockarna lagrades "inom läns" i sjön, snarades och drogs via kätting på en brygga in till sågbänken. Det sågade virket transporterades på järnvägsräls för stabbläggning.

Under åren 1922- 1923 utfördes sågningen av Bernhard Eriksson/Säll. På lönelistan förekom Herbert Karlsson, S. P. Sahlin och Maurits Englund. Hyvlingen sköttes av en man vid namn Flodin. Några andra kända namn: Albin Säll, Algot Säll, Axel Säll, Verner Sahlin, Bengt Sahlin och Einar Eriksson. Hela hanteringen krävde fackkun-

skap. Någon gång anlätades sågare med djupare kunskaper. Mest var det fråga om att lära varandra.

Den 1 maj 1971 hölls en extra bolagsstämma på Utsiktens Turistgård. Extrastämman var föranledd av att styrelsen ämnade föreslå att Brudsjö Träförädlings AB skulle träda i frivillig konkurs. Styrelsen bestod 1971 av Helge Eriksson, ordförande, Anton Persson och Ivar Sillerström med Nils Sillerström och Rudolf Modin som suppleanter.

Kolugnar

Under andra världskriget bedrevs kolning i särskilda s.k. kolugnar. Kolugnen låg alldeles vid nerfarten till den nuvarande badstranden. Det var Axel Säll och Jonas Nyberg som sökte och fick bidrag till att bygga kolugnen och driva den tillsammans. Olle Nilsson i Kvarnån övertog så småningom Axels del i kolugnen. Kolet transporterades med lastbil till Bispgården för lastning på järnväg.

I bakgrunden smedjan, även kallad Gula Paviljongen. I förgrunden Jonas Nyberg

Smedja

Vid Brudsjön fanns en större smedja. Smed var Olof Eriksson/Säll (Ol-Ersa). På övervåningen i smedjan hade man ett utrymme, som kallades Gula Paviljongen. Där anordnades danser men även religiösa möten. Ol-Ersa använde det även som snickeri där han gjorde en del möbler. Albin Sälls son Ivar berättar, att han ofta fick trampa både svarven och ässjan åt sin farfar när han kom från skolan. Smedjan var belägen där Lundhs garage står numera.

Hattmakare

Byns modist var Ameli Säll, som hade en affär strax intill Erik Sälls bagarstuga. Här såldes tråd och tyg och av henne tillverkade hattar. Huset är numera rivet.

Sömmerska

Många är de damer i trakten som fått ny klänning uppsydd av Nelly Nyberg, som var hemsömmerska vid Brudsjön.

Marta Kristina Säll "kavlar" och en okänd "kastar på".

Brödbakning

Hos Ol-Ersa fanns den enda bagarstugan "Ysta sjön", och där bakades allt matbröd både under

Erik Sälls och Ol-Ersas tid. Sedermera har bakaugnen bara sporadiskt använts. Enligt uppgift var teglet tillverkat av lera och sågspån från platsen. Huset är idag på väg mot rivning och ytterligare ett hus försvinner ur historien.....

Fiskodling

Algot Säll och Jonas Nyberg byggde en damm i Hästbäcken för att odla fisk. På grund av att fisken stals därifrån och att bäcken skar ny väg runt dammen avslutades projektet.

Jonas Nyberg tar paus i älgskogen.

Epilog

Ja, detta var några axplock ur historien "Ysta sjön" från de senaste två hundra åren. Kanske kan följande epilog vara en lämplig avslutning.

Tänk om man kunde förflytta sig bakåt i tiden och lyssna till vad folket hade att berätta och ta del i alla deras bestyr:

Att få veta deras tankar, vilka önskningar och framtidsplaner som de hade och vad de väntade sig av livet. Det vore väl fantastiskt?

Nu är det flesta borta, men skrivna berättelser och bilder finns kvar. (A.G. Säll 1998)

Originalmanus av Sven Söderqvist och Göran Säll, 2004. Sammandrag och viss redigering Arne Johansson.